

Eläintilojen rehuhygienian ajankohtaiset

Tieto itää! –verkkoluento 18.4.2018

Katja Korkalainen

Uutta 2016 koulutuksen jälkeen

Lainsäädäntömuutos (TSE-asetus (EY) N:o 999/2001)

- Hyönteisistä saatu käsitelty eläinvalkuainen sallittua kalojen ja muiden vesiviljelyeläinten rehuissa 1.7.2017 lähtien-ei sallittu muille elintarviketuotantoeläimille
 - Päivitetty nettisivuille ja täydentävien ehtojen oppaaseen

Jos tilan rehuissa hyönteisistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista

- hyönteisistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävät rehut pidettävä muiden elintarviketuotantoeläinten ulottumattomissa ja erillään muiden elintarviketuotantoeläinten rehuista
- hyönteisistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävää rehua rehuseosten teossa käyttävän vesiviljelyeläintilan rekisteröidyttävä tai haettava hyväksyntää Evirasta (lomake I)

Tilalla voi olla myös eläviä hyönteisiä

- Hyönteisten kasvatus rehuksi tai elintarvikeketjuun, muuten kuin viljelijän omaan käyttöön, edellyttää rekisteröitymistä rehualan alkutuotannon toimijaksi
- Elävien kokonaisten hyönteisten käyttäminen muiden kuin märehtijöiden rehuna mahdollista
 - Hyönteisten oltava turvallisia käyttää rehuna, ei saa olla haitallisia vaikutuksia terveydelle
 - Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) arvioinut 7 lajia turvallisiksi: sotilaskärpänen, huonekärpänen, jauhopukki, kanatunkkari, kotisirkka, trooppinen kotisirkka, kenttäsiirkka
- Tiedote:

https://www.evira.fi/globalassets/elaimet/rehut/tiedotteet/tied2017/tiedote_3740_0405_2017.pdf

Materiaalia rehuvaatimuksista

Täydentävien ehtojen opas ja muistilista

- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Sivut/Taydentavien-ehdojen-oppaat.aspx>
- Päivitetty maaliskuussa 2018

Kirjaamisvaatimukset myös oppaassa

- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Sivut/Maatalouden-kirjaamisvaatimukset.aspx>
- ei rehujen osalta muutoksia 2018

Evira.fi nettisivut-Rehut ja rehualan toimijat

<https://www.evira.fi/elaimet/rehut/>

5.2 Huolehdi rehujen

Täydentävien ehtojen valvontakohteet liittyvät rehujen turvallisuuteen ja jäljitettävyyteen:

- jätteet, vaaralliset aineet, kasvin-suojeluaineet, biosidit eli haital-listen eliöiden torjunta-aineet, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty asi-anmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään
- rehukirjanpito
- kasvin-suojeluaineiden ja biosi-dien käytöstä on kirjanpito
- rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta
- kielletyn eläinvalkuaisen käyttö
- kullekin eläinlajille soveltuvan eläinvalkuaista sisältävän rehun käytön varmistaminen

hu
eli
jär
Ev
no
my
re
lor

Re
ka:
re
kä:
luc
eli

silla ja teollisilla rehuilla. Osa vaatimuksista, esimerkiksi vaatimus rehukirjanpidosta ja rekisteröitymisestä rehualan alkutuotannon toimijaksi, ei koske elintarviketuotantoeläinten kasvatusta yksityiseen kotikäyttöön. Vaatimukset koskevat rehujen kuljetusta, varastointia ja käsittelyä tuotantopaikalla sekä alkutuotteiden kuljetusta tuotantopai-kalta vastaanottajalle, esimerkiksi toiselle maatilalla tai rehutehtaaseen.

Kuva: A. Kivilahti

Rehujen jäljitettävyyden takia koko rehuket-jun alkutuotannosta kaupan portaaseen asti on rekisteröidyttävä rehualan toimijoiksi ja rehuista on pidettävä kirjaa. Suomessa re-

Rehut

Olen varastoinut ja käsitellyt jätteet, vaaralliset aineet, kasvin-suojeluaineet, biosidit, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään.		
En ole käyttänyt kiellettyä eläinvalkuaista eläinten rehuissa ja ruokinnassa.		
Olen varmistanut rehujen merkinnöistä, valmistuksessa, säilytyksessä ja jakelussa, että kukin eläinlaji saa vain sille tarkoitettua eläinvalkuaista sisältävää rehua.		
Olen käyttänyt rehun lisäaineita oikein ja huomioinut mahdolliset varoajat rehujen käytössä.		
Olen huolehtinut tilalta luovutettujen ja tilalla elintarviketuotantoeläimille syötettyjen rehujen turvallisuudesta.		
Jos tuotettu, valmistettu, maahantuotu tai jakelussa oleva rehu ei ole ollut turvallista, olen ryhtynyt toimenpiteisiin kyseisen rehun poistamiseksi eläinten ruokinnasta, markkinoilta ja ilmoittanut Eviraan.		
Olen pitänyt kirjaa tilalle hankituista, tilalta luovutetuista sekä tilalla tuotetuista ja käytetyistä rehuista.		
Olen pitänyt kirjaa kasvin-suojeluaineiden ja rehujen turvallisuutta varmistavien biosidien eli haitallisten eliöiden torjunta-aineiden käytöstä.		
Olen säilyttänyt rehukirjanpitoa ja rehuista otettujen näytteiden tuloksia vähintään viisi vuotta sekä kirjanpitoa kasvin-suojeluaineiden ja biosidien käytöstä vähintään kolme vuotta. Kun olen sitoutunut ympäristökorvaukseen, olen säilyttänyt kirjanpitoa kasvin-suojeluaineiden käytöstä vähintään neljä vuotta sitoumuskauden päättymisestä.		
Olen hankkinut tilalla käytettävät rehut rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta.		
Olen rekisteröitynyt rehualan alkutuotannon toimijaksi, kun tilallani viljellään kasveja rehuksi, sekoitetaan rehuseoksia tai ruokitaan elintarviketuotantoeläimiä.		

¹⁾Rehulla tarkoitetaan mitä tahansa suun kautta tapahtuvaan eläinten ruokintaan tar-

Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset

2018

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

1.2.1 Biosidit eli haitallisten eliöiden torjunta-aineet

Taulukko 5. Biosideihin liittyvät kirjaamisvaatimukset

Kirjaamisvaatimus	Kaikkia koskeva	Täydentävät ehdot	Säilytysaika vähintään
Pidä kirjaa desinfiointiaineiden ja tuhoeläinmyrkkujen käytöstä elintarvikkeiden ja rehujen käsittely- ja varastointitiloissa sekä kuljetus-, siirto- ja punnitusvälineiden sekä säilytysastioiden käsittelyssä. Kirjanpidoksi riittää esimerkiksi ostokuitit tai tuholaiсторjuntayritykseltä torjuntakäynneistä saadut raportit, jos niissä on kirjanpidossa vaaditut tiedot eli käytetyn biosidin: - nimi - käytetty määrä - käyttöaika.	X	X	3 vuotta

1.2.2 Rehuntuotanto

Rehuja ovat eläinten ruokintaan tarkoitetut aineet ja tuotteet huseokset, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset.

Vaatimus rehukirjanpidosta koskee kaikkia tuottajia, jotka rehukirjanpitoa ei edellytetä kotoiseen käyttöön tarkoitettui-

2.1.3 Eläinten ruokinta, rehujen sekoitus ja valmistus

Rehuja ovat esimerkiksi viljat, karkearehut, täysrehut, täydennysrehut, juottorehut, kivennäisrehut, lääkerehut, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset.

Elintarviketuotantoeläinten ruokinta ja rehujen sekoittaminen ovat rehualan alkutuotannon toimintaa. Rehujen sekoittamisella tarkoitetaan rehuseosten, esimerkiksi ape- tai liemirehun, tekemistä oman tilan tarpeisiin käyttämättä lisäaineita tai esiseoksia muuten kuin täydennysrehujen sisältäminä. Poikkeuksena säilörehun säilöntäaineita olevien lisäaineiden tai esiseosten käyttäminen on rehualan alkutuotannon toimintaa. Rehun valmistamisella tarkoitetaan rehuseosten tekemistä lisäaineita tai esiseoksia, kuten vitamiineja tai ureaa käyttäen. Rehun valmistamista on myös esimerkiksi rehuseosten tekeminen myyntiin. Rehun valmistus ei ole alkutuotannon toimintaa ja sitä koskevat rehualan alkutuotannon toimintaa laajemmat vaatimukset kirjattavista tiedoista ja säilytettävistä asiakirjoista*.

Vaatimus rehukirjanpidosta koskee elintarviketuotantoeläimiä pitäviä tiloja. Kirjaamisvaatimusta ei

Rehualan toiminnan muutokset ja lopettaminen

Viljelijät ja kotieläintuottajat

Rekisteröityminen rehualan
alkutuotannon toimijaksi ja
ilmoitukset toiminnassa
tapahtuneista muutoksista

Rehun lisäaineiden ja esiseosten käyttö tilalla

Muu rehualan toiminta

Hyväksyntää vaativien lisäaineiden käyttö

Maidon ja maitopohjaisten tuotteiden rehukäyttö

Eläinvalkuaisen rehukäyttö (ns. TSE-asetus)

Kirjanpito- ja muut vaatimukset rehujen alkutuotannossa

Rekisteröityneet rehualan alkutuotannon toimijat

Sisämarkkinakauppa ja maahantuonti

Rehujen vienti Venäjälle

VILJELIJÄT JA KOTIELÄINTUOTTAJAT

Rehut vaikuttavat osaltaan elintarviketurvallisuuteen, joten niiden on oltava turvallisia ja jäljitettävissä. Rehu ei ole turvallinen, jos se vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai eläimestä tuotettu elintarvike ei ole rehun vuoksi ihmisravintona turvallista.

Rehuille asetettavat vaatimukset koskevat rehun tuotantoa, sekoitusta ja valmistusta omaan käyttöön, myyntiin sekä vastikkeettomaan luovutukseen. Lisäksi vaatimukset koskevat elintarviketuotantoeläinten ruokintaa kotoisilla ja teollisilla rehuilla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston ns. rehuhygienia-asetuksen (EY/183/2005) mukaan koko rehuketjun alkutuotanto mukaan lukien on rekisteröidyttävä rehualan toimijoiksi. Rekisteröinnin tarkoitus on taata rehuketjun jäljitettävyyys. Rekisteröityminen on toiminnan edellytys rehua tuottaville, sekoittaville ja/tai käyttäville viljelijöille ja kotieläintuottajille. Rehujen käyttäjien on varmistuttava siitä, että rehut on hankittu rekisteröidyltä toimijolta.

Rehun lisäaineiden tai esiseosten käyttö oman tilaseoksen valmistuksessa edellyttää rekisteröitymistä rehun valmistajaksi. Eräiden lisäaineiden tai esiseosten käyttö rehun valmistuksessa edellyttää maatilalta hyväksyntää. Eräiden eläinvalkuaista sisältävien rehujen tai maitopohjaisten tuotteiden käyttämiseksi elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa tilan on rekisteröidyttävä.

Lisää tietoa rekisteröitymiseen liittyvistä asioista seuraavissa linkeissä:

- Rekisteröityminen alkutuotannon toimijaksi
- Rekisteröityminen ja rehun lisäaineiden ja esiseosten käyttö tilalla
- Rekisteröityminen kun tilalla harjoitetaan muuta rehualan toimintaa
- Hyväksyntää vaativien lisäaineiden käyttö tilalla
- Maidon ja maitopohjaisten tuotteiden rehukäyttö tilalla
- Eläinperäisen valkuaisen rehukäyttö (ns. TSE-asetus)

Muut vaatimukset ja täydentävät ehdot

Usein kysyttyä rehuvaatimuksista

Rehualan alkutuotannon toimijaksi rekisteröityminen

- Kasvien viljely ja sadonkorjuu rehuksi, elintarviketuotantoeläinten ruokinta, rehun sekoitus tilan omaan käyttöön ilman lisäaineita tai esiseoksia (poikkeus säilörehun säilöntäaineiden käyttäminen alkutuotantoa)
- Myös tilalla viljellyn rehun kuljetus, varastointi ja yksinkertainen fyysinen käsittely tilalla, kuten viljan kuivaus, seulonta ja pakkaaminen, sisältyy
- Lisäksi alkutuotteiden kuljetus tuotantopaikalta vastaanottajalle, esim. toiselle maatilalle tai tehtaaseen
- Edellyttää rekisteröitymistä Eviraan lomakkeella F jäljitettävyyden takia

ELÄINSUOJELU JA
ELÄINTEN PITO

ELÄINTEN TERVEYS JA
ELÄINTAUDIT

TUONTI JA
VIENTI

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

REHUT JA REHUALAN
TOIMIJA

USEIN
KYSYTTYÄ

ZOONOOSIKESKUS

< VILJELIJÄT JA KOTIELÄINTUOTTAJAT

**Rekisteröityminen rehualan
alkutuotannon toimijaksi ja ilmoitukset
toiminnassa tapahtuneista muutoksista**

Rehun lisäaineiden ja esiseosten käyttö
tilalla

Muu rehualan toiminta

Hyväksyntää vaativien lisäaineiden
käyttö

Maidon ja maitopohjaisten tuotteiden
rehukäyttö

Eläinvalkuaisen rehukäyttö (ns. TSE-
asetus)

Kirjanpito- ja muut vaatimukset rehujen
alkutuotannossa

Rekisteröityneet rehualan
alkutuotannon toimijat

Etusivu > Eläimet > Rehut ja rehualan toimijat > Rehualan toiminta > Viljelijät ja kotieläintuottajat >

Rekisteröityminen rehualan alkutuotannon toimijaksi ja ilmoitukset toiminnassa tapahtuneista muutoksista

REKISTERÖITYMINEN REHUALAN ALKUTUOTANNON TOIMIJAKSI JA ILMOITUKSET TOIMINNASSA TAPAHTUNEISTA MUUTOKSISTA

Viljelijät ja kotieläintuottajat

tekevät rekisteröinti-ilmoituksen Eviran lomakkeella F.

Alkutuotannon rekisteröivät toiminnot ovat

1. rehun tuotanto (esimerkiksi viljan viljely rehuksi tai säilörehun teko joko tilan omaan käyttöön tai myyntiin, hyönteisten kasvatusta rehuksi),
2. rehun sekoittaminen, esimerkiksi ape- ja liemirehun, tilan omaan tarpeeseen käyttämättä lisäaineita tai esiseoksia muuten kuin täydennysrehujen sisältäminä ja
3. kotoisten rehujen ja/tai ostorehujen käyttö elintarviketuotantoeläinten ruokintaan.

Säilörehun säilöntäaineet ovat myös rehun lisäaineita tai niiden seoksia eli esiseoksia, mutta niiden käyttäminen lasketaan kuuluvaksi rehun alkutuotantoon.

Edellä mainittuja toimintoja harjoittavien tuottajien on noudatettava rehuhygieniasetuksen liitteen I säännöksiä, jotka liittyvät hygieniaan ja tietojen kirjaamiseen. Lisäksi tuottajien on noudatettava rehuhygieniasetuksen liitteessä III esitettyjä tuotantoeläinten ruokinnassa käytettäviä hyviä toimintatapoja, jotka liittyvät turvallisen laiduntamisen järjestämiseen, eläinsuojien ja ruokintalaitteiden puhtauteen, rehun varastointiin ja jakeluun, juomaveden ja vesiviljelyssä käytetyn veden laatuun sekä henkilöstön pätevyyteen. Vaatimukset koskevat myös rehujen kuljetusta, varastointia ja käsittelyä tuotantopaikalla sekä alkutuotteiden kuljetusta tuotantopaikalta vastaanottajalle, esimerkiksi toiselle maatilalla tai rehutehtaaseen.

Rekisteröinnin suorittaa toimivaltaisena viranomaisena Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Rekisteröityminen on toiminnan edellytys rehua tuottaville, sekoittaville ja/tai käyttäville viljelijöille ja kotieläintuottajille. Rehujen käyttäjien on varmistuttava siitä, että rehut on

Rehukirjanpitovaatimukset –

täydentävät ehdot

- Tilalta luovutetusta rehusta-rehun ostajan/vastaanottajan nimi ja osoite, tuotteen nimi (esimerkiksi kuivaheinä), toimituspäivä ja määrä.
- Tilalle hankitusta rehusta-rehun myyjän/toimittajan nimi ja osoite, tuotteen nimi (esimerkiksi rypsirouhe), toimituspäivä, määrä ja eläinryhmä, jolle rehu on syötetty.
- Tilalla tuotetuista rehuista-rehun nimi, määrä ja eläinryhmä, jolle rehu on syötetty.
- Rehun käytön lopettamisaika, mikäli rehun käyttöön liittyy lääkkeen tai lisäaineen takia varoaika.
- Rehuista otettujen näytteiden tulokset.
- Kasvinsuojeluaineiden käyttö.
- Desinfiointiaineiden ja tuhoeläinmyrkkujen käyttö rehujen käsittely- ja varastointitiloissa tai ruokinta-astioiden ja rehujen kuljetus-, siirto- tai punnitusvälineiden käsittelyssä.^{18.4.2018}

Rehuvarastojen tunnisteiden merkitseminen rehukirjanpitoon

- Ei täydentävien ehtojen vaatimus, kansallista lainsäädäntöä
 - rehun takaisinvento ja hävittäminen kohdennetusti mahdollista vaaratilanteessa
- Rehuvaraston tunnisteiden muoto on vapaa ja rehuvaraston merkinnän voi tehdä itse, kunhan rehujen säilytyspaikat ovat yksilöitävissä ja erotettavissa toisistaan.
- Esim. laskulla, lohkokortissa tai rahtikirjalla
- Ei tarkoita, että kaikki tarvitsee numeroida
 - esim. säilörehupaaleista riittää tieto, minne erä on varastoitu

Rehukirjanpidosta

- Kirjanpidon tarkoitus on mahdollistaa rehun jäljitettävyys, esim. eläinten sairastuessa, reklamaatiotapauksessa
- Riittää, että tieto on kertaalleen kirjattu eli moninkertaista kirjanpitoa ei tilalla rehuista tarvitse olla
- Rehun osto/myyntikuitit (verokirjanpito), lohko-kortit, luomutilan tuotevirtakirjanpito, lääkityskirjanpito, rehunäytteiden tutkimustodistukset ja/tai rahtikirjat (esim. rehuvaraston tunniste)

Rehujen turvallisuus ja hygienia

- Esim. jätteet, vaaralliset aineet, kasvinsuojeluaaineet, biosidit, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut on varastoitava ja käsiteltävä asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään-täydentävien ehtojen vaatimus
- Tuotannon kaikissa vaiheissa on huolehdittava siitä, että rehut suojataan (esim. varastointi-olosuhteet, tuhoeläintorjunta, säännöllinen puhdistaminen) mahdollisilta saastumista ja pilaantumista aiheuttavilta tekijöiltä - Suomessa rehuissa ei saa olla salmonellaa